

Stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork

Jaarrekening 2019

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Algemeen	3
Resultaat	5
Financiële positie	6
Jaarrekening 2019	
Jaarrekening	7
Balans per 31 december 2019	8
Staat van baten en lasten over 2019	10
Kasstroomoverzicht 2019	11
Waarderingsgrondslagen	12
Toelichting op de balans	14
Toelichting op de staat van baten en lasten	21
Overige gegevens	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	26

ALGEMENE GEGEVENS

Statutaire naam, rechtsvorm en vestigingsplaats

De Stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork is opgericht in 1981 en ingeschreven in Handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41017933.

De stichting is gevestigd in Hooghalen, Gemeente Midden-Drenthe.

Missie

Kamp Westerbork werd in 1939 door de Nederlandse overheid opgericht als Centraal Vluchtelingenkamp, en in 1942 door de bezetter in gebruik genomen als *Durchgangslager*. Van 1945-1948 deed kamp Westerbork dienst als interneringskamp voor van de collaboratie verdachte Nederlanders en enkele Duitsers. Na de onafhankelijkheid van Indonesië werden hier tussen 1950 en 1951 Indische Nederlanders opgevangen. Vanaf 1950 bewoonden Molukkers het inmiddels tot woonoord Schattenberg omgedoopte kamp dat in 1971 werd gesloopt. In 1983 werd het Herinneringscentrum Kamp Westerbork geopend.

Herinneringscentrum Kamp Westerbork vertelt het gelaagde verhaal van deze historische plek. Centraal staat de periode van het *Durchgangslager*. Van de 107.000 Joden, Sinti, Roma en verzetsmensen die vanuit Nederland werden weggevoerd, werden meer dan 100.000 personen via Westerbork gedeporteerd. Van hen werden 102.000 door de nazi's vermoord.

Het Herinneringscentrum contextualiseert vanuit de historische plek een van de grootste genocides uit de Westerse geschiedenis naar de tijd waarin we nu leven met vaste en tijdelijke tentoonstellingen, een kenniscentrum, bijeenkomsten, educatieve activiteiten en persoonlijke verhalen.

Daarbij staan de **kernwaarden** waardigheid, authenticiteit, verbinding en zingeving centraal.

Bestuur/directie

Met ingang van 1 juli 2019 wordt het bestuur van de stichting gevormd door mevrouw dr. G. Verschoor. Het bestuur werd tot 1 juli 2019 gevoerd door de heer drs. D. Mulder.

Raad van toezicht

De Raad van toezicht bestaat uit:

- mevrouw B.J. Minco (voorzitter)
- de heer B.G.H. Jacobse MBA (secretaris/penningmeester)
- de heer mr. S.W. Mouw (lid)
- de heer mr. R. Vis (lid)
- de heer P.E.J. den Oudsten (lid)

Raad van advies

Naast de Raad van toezicht kent het Herinneringscentrum ook een maatschappelijk breed samengesteld adviescollege. Voorzitter van de Raad van advies is mevrouw drs. P.A. Huising MCM.

Toelichting resultaat

Het jaar 2019 is afgesloten met een negatief resultaat van € 379.093 (begroot € 0).

De totale baten van het jaar 2019 bedroegen € 2.504.770 (begroot € 2.313.000)

De totale lasten van het jaar 2019 bedroegen € 2.883.863 (begroot € 2.304.000)

Wij kijken terug op een bijzonder jaar met indrukwekkende herdenkingen en bijzondere tentoonstellingen. 2019 was ook het jaar waarin directeur Dirk Mulder met pensioen ging en Gerdien Verschoor als zijn opvolger werd aangesteld.

Negatief resultaat: oorzaken

Helaas sloten we 2019 af met een negatief resultaat. Als gevolg van veranderde inzichten werden in 2019 een aantal posten extra afgeschreven. Hierdoor zijn ook afschrijvingen de komende twee jaren hoger. Daarnaast zijn kosten van projecten uit voorgaande jaren in 2019 als kosten geboekt omdat is gebleken dat hiervoor geen subsidies meer te genereren waren.

Negatief resultaat: maatregelen

In 2019 werd een start gemaakt met de verzakelijking van de organisatie. Het is onze wens om de komende jaren een buffer aan te leggen met een eigen vermogen van minstens 10% om tegenvallers beter te kunnen opvangen. De fondsenwerving wordt geprofessionaliseerd en geïntensiveerd om projecten, waaronder de vernieuwbouw en de herinrichting van de historische plek, te kunnen financieren en te borgen voor de toekomst.

Overige toelichting

Het personeelsbestand is in 2019 ongeveer gelijk gebleven. De bruto loonsom is gestegen door de loonsverhoging van 3% medio 2019.

Ook waren er weer meer vrijwilligers actief en het gehele jaar waren er meerdere stagiaires werkzaam.

Het ziektepercentage is 4,12%. Reden hiervan was enerzijds langdurige uitval van een medewerker en een toename van kortdurend verzuim.

De huisvestingskosten vielen hoger uit dan begroot doordat de CV i.v.m. de zeer warme zomer ook moest werken om de ruimtes te koelen.

De automatiseringskosten zijn veel hoger dan begroot omdat de apparatuur geleased wordt en deze kosten sterk toenemen. In 2020 wordt gekeken naar een herziening van het automatiseringssysteem om de kosten binnen de perken te houden.

De directie heeft besloten om het negatieve resultaat ten laste te brengen van de reserve.

Toekomst

2020 is voor het Herinneringscentrum kamp Westerbork een bijzonder jaar.

Het is het jaar waarin landelijk 75 jaar bevrijding wordt gevierd en we verwachten hierdoor vele extra bezoekers. Al aan het begin van 2020 waren alle mogelijkheden voor schoolbezoeken aan het Herinneringscentrum uitverkocht.

In januari 2020 lezen we 5 dagen en 4 nachten continue de 102.000 namen. Namen van allen die uit Westerbork werden gedeporteerd en omkwamen in de kampen. Dit evenement is zeer belangrijk voor de overlevenden, familieleden, betrokkenen en voor alle medewerkers en vrijwilligers.

Het is ook het jaar waarin het 75 jaar is geleden dat het kamp is bevrijd.

Helaas hebben wij dit niet kunnen vieren op 12 april in verband met het corona virus. Wij hopen dit alsnog op 13 september te kunnen herdenken. Ook de grote 4 mei-herdenking kan door corona niet doorgaan.

Corona

Door het corona virus moest het herinneringscentrum 11 weken sluiten. Sinds 1 juni kunnen we weer in beperkte mate bezoekers ontvangen (anderhalvemeter maatregel). De duur hiervan en de gevolgen hiervan op lange termijn voor onze bedrijfsvoering zijn nu nog moeilijk in te schatten. Bij het schrijven van dit jaarverslag werken we aan verschillende scenario's, waarbij onze belangrijkste financiële partners (Ministerie van VWS, Provincie, Gemeente Midden-Drenthe en Rabobank) zijn betrokken.

RESULTAAT

In euro's

Ontwikkeling van opbrengsten en kosten

Zoals blijkt uit de winst-en-verliesrekening bedraagt het resultaat -379.093 Euro (2018: -106.060 Euro).

Teneinde inzicht te geven in de ontwikkeling van het resultaat over 2019 volgt hierna een overzicht gebaseerd op de staat van baten en lasten 2019 met ter vergelijking de staat van baten en lasten over 2018. Opbrengsten en kosten zijn hierbij uitgedrukt in gehele euro's en in een percentage van de netto-omzet.

	2019		2018	
	€	%	€	%
Opbrengsten	2.502.894	100%	2.711.106	100%
Bedrijfskosten				
- Lonen en salarissen	850.267	34%	671.819	25%
- Sociale lasten	194.683	8%	177.559	7%
- Pensioenlasten	114.725	5%	113.792	4%
- Afschrijvingen	78.930	3%	46.085	2%
- Overige personeelskosten	179.699	7%	180.729	7%
- Huisvestigingskosten	181.036	7%	177.659	7%
- Verkoopkosten	40.832	2%	48.974	2%
- Exploitatiekosten	906.549	36%	1.192.863	44%
- Kantoorkosten	132.353	5%	117.018	4%
- Algemene kosten	26.413	1%	25.983	1%
	2.705.487	108%	2.752.481	102%
Bedrijfsresultaat	-202.593	-8%	-41.375	-2%
Financiële baten en (lasten)	-17.060	-1%	-11.875	0%
Subtotaal	-219.653	-9%	-53.250	-2%
Ottrekking Gerhardt en Mieke Meijer educatiefonds	159.440	6%	52.810	2%
Resultaat	-379.093	-15%	-106.060	-4%

Financiële positie

In euro's

Uit de balans is de volgende financieringsstructuur af te leiden:

	31-12-2019		31-12-2018	
	€	%	€	%
Beschikbaar op lange termijn:				
Eigen vermogen	-44.336	-8,0	334.756	41,1
- Langlopende schulden	177.982	32,0	-	0,0
	<u>133.646</u>	<u>24,0</u>	<u>334.756</u>	<u>41,1</u>
Waarvan vastgelegd op lange termijn:				
- Immateriële vaste activa	82.184	14,8	-	0,0
- Materiële vaste activa	126.826	22,8	82.983	10,2
	<u>209.010</u>	<u>37,6</u>	<u>82.983</u>	<u>10,2</u>
Werkkapitaal	-75.364	-13,5	251.773	30,9
Dit bedrag is als volgt aangewend:				
- Voorraden	76.277	13,7	128.059	15,7
- Vorderingen en overlopende activa	142.875	25,6	668.881	82,2
- Liquide middelen	337.867	60,7	17.051	2,1
	<u>557.019</u>	<u>100,0</u>	<u>813.991</u>	<u>100,0</u>
Af: Kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>632.383</u>	<u>113,5</u>	<u>562.218</u>	<u>69,1</u>
Werkkapitaal	-75.364	-13,5	251.773	30,9

JAARREKENING 2019

BALANS PER 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

In euro's

		<u>2019</u>	<u>2018</u>
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriele vaste activa		82.183	0
Materiële vaste activa			
- Inventaris	(1)	<u>126.826</u>	<u>82.983</u>
		209.009	82.983
Flottende activa			
Vorraden	(2)	76.277	128.059
Vorderingen	(3)		
- Debiteuren		13.371	6.490
- Vorderingen op groepsmaatschappijen		10.839	22.896
- Vorderingen op belastingen		7.699	25.825
- Overlopende activa		<u>110.966</u>	<u>613.670</u>
		142.875	668.881
Liquide middelen	(5)	337.868	17.052
Totaal activa		<u><u>766.029</u></u>	<u><u>896.975</u></u>

BALANS PER 31 december 2019

(na resultaatbestemming)

In euro's

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen (6)		
- Egalisatiereserve exploitatiesubsidie	1	1
- Gerhardt en Mieke Meijer Educatiefonds	163.034	322.474
- Leo-Salo-Leo fonds	6.805	-
- Overige reserves	<u>214.176-</u>	<u>12.282</u>
	-44.336	334.757
Langlopende schulden (7)	177.982	-
Kortlopende schulden (8)		
- Rabobank, rekening-courant	-	232.217
- Aflossingsverplichtingen	44.891	-
- Schulden aan leveranciers	164.646	102.965
- Schulden ter zake van pensioenen	18.166	16.743
- Belastingen en premies sociale verzekeringen	75.794	31.440
- Overige schulden en overlopende passiva	<u>328.886</u>	<u>178.853</u>
	632.383	562.218
Totaal passiva	<u><u>766.029</u></u>	<u><u>896.975</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

In euro's

		<u>2019</u>	Begroting 2019	<u>2018</u>
Baten	(10)	2.502.894	2.310.000	2.711.106
Bedrijfskosten				
- Lonen en salarissen	(11)	850.267	1.060.000	671.819
- Sociale lasten	(12)	194.683	184.000	177.559
- Pensioenlasten	(13)	114.725	120.000	113.792
- Afschrijvingen vaste activa	(14)	78.930	35.000	46.085
- Overige personeelskosten	(15)	179.699	100.000	180.729
- Huisvestingskosten	(16)	181.036	158.000	177.659
- PR-kosten	(17)	40.832	44.000	48.974
- Exploitatiekosten	(18)	906.549	414.000	1.192.863
- Kantoorkosten	(19)	132.353	118.000	117.018
- Algemene kosten	(20)	26.413	18.000	25.983
Som der bedrijfslasten		2.705.487	2.251.000	2.752.481
Bedrijfsresultaat		-202.593	59.000	-41.375
Financiële baten en lasten	(21)	17.060	9.000	11.875
Subtotaal		-219.653	50.000	-53.250
Onttrekking Gerhardt en Mieke Meijer educatiefonds	(23)	159.440	50.000	52.810
Resultaat		379.093-	-	106.060-
Resultaat 2019				-379.093
- Naar Leo-Salo-Leo fonds			-11.805	
- Van Leo-Salo-Leo fonds			5.000	
- Van Gerhardt en Mieke Meijer educatiefonds			159.440	
				152.635
Van overige reserves				-226.458

De kosten van alle activiteiten met een educatief karakter worden conform een bestuursbesluit ten laste gebracht van het Gerhardt en Mieke Meijer educatiefonds.

Door Dirk Mulder (voormalig directeur) is in 2019 het Leo-Salo-Leo fonds opgericht.

De dotaties in 2019 betreffen giften van relaties bij zijn afscheid en een schenking van Dirk Mulder zelf.

Onttrokken aan dit fonds zijn in 2019 de kosten voor de gezinsroute met geluidspalen. De subsidie van het Prins Bernhard Cultuurfonds Drenthe voor de geluidspalen is hierop in mindering gebracht.

KASSTROOMOVERZICHT 2019

In euro's

		<u>2019</u>
Bedrijfsresultaat		362.033-
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	78.930	
Mutatie voorzieningen	-	
	<u>78.930</u>	78.930
Veranderingen in werkkapitaal		
Voorraden	51.782	
Vorderingen	526.006	
Kortlopende schulden (excl. Banken)	257.491	
	<u>835.279</u>	835.279
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>552.176</u>
Ontvangen interest	17.060-	
Betaalde interest	-	
	<u>17.060-</u>	17.060-
Kasstroom uit operationele activiteiten		<u>535.116</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen vaste activa	204.956-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>204.956-</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Verhoging langlopende schulden	200.000	
Aflossing langlopende schulden	-	
Lease John Deere	30.225	
Aflossing John Deere	7.352-	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>222.873</u>	222.873
Mutatie geldmiddelen		<u><u>553.033</u></u>
<u>Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:</u>		
Stand per 1 januari		215.165-
Mutatie boekjaar		<u>553.033</u>
Stand per 31 december		<u><u>337.868</u></u>

Toelichting op de jaarrekening

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens de geldende wettelijke bepalingen en met in achtneming van de voorschriften volgens Richtlijn 640 van de Raad voor de Jaarverslaggeving inzake organisaties zonder winstoogmerk.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Het eigen vermogen van de stichting wordt onderverdeeld in reserves en fondsen. Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen en zullen worden besteed conform een door derden aangegeven specifieke bestemming. Bestemmingsreserves zijn, door het bestuur bepaald, in hun bestedingsmogelijkheid beperkt en betreffen geen verplichtingen. Het bestuur kan de beperking zelf opheffen.

Ter vergelijking zijn de cijfers van de goedgekeurde begroting over het huidige jaar en de realisatie van voorgaande jaar opgenomen.

In het bestuursverslag is een toelichting opgenomen over de realisatie.

Verbonden partijen

De exploitatie van het museumcafé is ondergebracht bij Stichting Faciliteiten Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Aan deze verbonden partij worden kosten doorbelast inzake huur en facilitaire voorzieningen.

Continuïteitsveronderstelling

De stichting heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het 'Corona-virus'. Op last van de overheid moesten we de deuren sluiten op 15 maart 2020. Dit heeft voor de rechtspersoon geresulteerd in een forse omzetsdaling. Deze situatie is onderkend en er zijn maatregelen genomen om deze situatie het hoofd te bieden. Het Herinneringscentrum kamp Westerbork heeft gebruik gemaakt van alle noodmaatregelen zoals deze door de rijksoverheid zijn ingesteld. Daarnaast heeft overleg plaats gevonden met diverse partijen (gemeente, provincie en rijksoverheid) over aanvullende steun, wat reeds heeft geresulteerd in een aantal toegekende bijdragen. Het ministerie van VWS en het Nationaal fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg (vfonds) hebben de nood erkend die oorlogsmusea en herinneringscentra hebben opgelopen tijdens de Covid19-crisis en stellen 2 miljoen beschikbaar voor al deze instellingen gezamenlijk. De exacte hoogte van de bijdrage voor HcKW is nog onbekend maar bedraagt naar schatting in totaal ongeveer 250.000 euro. De provincie leverde reeds een bijdrage van 25.000 euro.

Het Herinneringscentrum is in gesprek met zowel het Ministerie van VWS als de Provincie over aanvullende noodsteun voor de periode vanaf 1 juni.

Sinds 1 juni is het Herinneringscentrum weer open voor publiek. Daarbij wordt het protocol van de Museumvereniging gevolgd, hetgeen verplicht is om weer open te kunnen zijn in Corona-tijd. Er wordt gewerkt met een reserveringssysteem met tijdsloten. De meeste tijdsloten zijn uitverkocht, dus de bezettingsgraad is goed. Toch kunnen we vanwege de Coronamaatregelen (anderhalvemetermaatregelen) beduidend minder bezoekers ontvangen dan normaal.

Op basis van deze bijdragen en ontwikkelingen zijn wij ervan overtuigd dat het voortbestaan van de stichting geen gevaar loopt. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

(Im)materiële vaste activa

De (im)materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten verminderd met afschrijvingen bepaald op basis van de geschatte levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde en fiscale fiscaliteiten rondom willekeurige afschrijving. De kostprijs wordt verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingen (naast afschrijvingen). De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voorraden

Voorraden grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijke geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Egalisatiereserve exploitatiesubsidie

De egalisatiereserve exploitatiesubsidie wordt gevormd op grond van de Subsidieregeling VWS-subsidies. Conform de subsidievaststelling 2018 is de hoogte van de egalisatiereserve per 1 januari 2019 nihil. Gezien het negatieve resultaat over 2019 vindt er geen dotatie plaats in 2019.

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De voorzieningen hebben een overwegend langlopend karakter.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichtte diensten en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en de kosten en andere lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

Winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht.

Verliezen welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, de kortlopende schulden aan kredietinstellingen en de vlottende effecten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

In euro's

1. VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

	Software
<i>Stand 1 januari 2019</i>	
- Cumulatieve aanschafwaarde	-
- Cumulatieve afschrijvingen	-
Boekwaarde	-
<i>Mutaties boekjaar</i>	
- Investerings	116.826
- Afschrijvingen	34.643
Totaal mutaties	82.183
<i>Stand 31 december 2019</i>	
- Cumulatieve aanschafwaarde	116.826
- Cumulatieve afschrijvingen	34.643
Boekwaarde	82.183
Afschrijvingspercentage	33%

Materiële vaste activa

	Inventaris
<i>Stand 1 januari 2019</i>	
- Cumulatieve aanschafwaarde	201.011
- Cumulatieve afschrijvingen	-118.028
Boekwaarde	82.983
<i>Mutaties boekjaar</i>	
- Investerings	88.130
- Investerings vernieuwbouw	189.967
- Afschrijvingen	-44.287
- Ontvangen voorschot subsidie vernieuwbouw	-189.967
- Desinvestering aanschafwaarde	19.282
- Desinvestering afschrijvingen	-19.282
Totaal mutaties	43.843
<i>Stand 31 december 2019</i>	
- Cumulatieve aanschafwaarde	459.826
- Ontvangen subsidie	-189.967
- Cumulatieve afschrijvingen	-143.033
Boekwaarde	126.826
Afschrijvingspercentage	10 - 33%

Het pand gelegen aan Oosthalen 8 te Hooghalen is eigendom van Herinneringscentrum Kamp Westerbork en destijds geheel gebouwd met donaties en is toen niet geactiveerd. De WOZ waarde van het pand bedraagt € 2.609.000.

Voor de geplande vernieuwbouw zijn sinds 2017 al 190k kosten gemaakt voor de architect en het wijzigen van het bestemmingsplan. In 2019 is van VWS een voorschot op de toegezegde vernieuwbouw subsidie (1 miljoen euro) ontvangen van 300k. De reeds gemaakte kosten zijn verrekend met het voorschot. Het resterende voorschot, 110k, is geboekt als vooruitontvangen

subsidie.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2019

In euro's

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
2. Voorraden		
- Voorraad publicaties derden	25.308	52.121
- Voorraad eigen publicaties	32.900	49.643
- Voorraad overig materiaal	22.084	33.035
Totale voorraad	<u>80.292</u>	<u>134.799</u>
- Voorziening incurante voorraden	-4.015	-6.740
	<u>76.277</u>	<u>128.059</u>
Er is een voorziening voor incurantheid opgenomen van 5% van de voorraad.		
3. Vorderingen		
Debiteuren		
- Debiteuren	13.371	6.490
- Voorziening debiteuren	-	-
	<u>13.371</u>	<u>6.490</u>
Voor eventuele oninbaarheid van vorderingen ouder dan 30 dagen kan een voorziening worden getroffen. Dit is niet noodzakelijk in 2019.		
Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Stand per 1 januari	22.896	39.818
Mutaties boekjaar	-12.391	-19.850
	<u>10.505</u>	<u>19.968</u>
Rente	334	621
Stand per 31 december	<u>10.839</u>	<u>22.896</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
- Omzetbelasting	<u>7.699</u>	<u>25.825</u>
Overige vorderingen en overlopende activa		
- Vooruitbetaalde kosten	22.742	49.666
- Nog te ontvangen subsidies	55.820	560.992
- Nog te ontvangen facturen	6.918	-
- Nog te ontvangen bedragen	22.530	3.012
- Overige vorderingen	2.956	-
	<u>110.966</u>	<u>613.670</u>
5. Liquide middelen		
- Rabobank bedrijfsbonusrekening .901	1	1
- Rabobank rekening-courant .101	88.410	-
- Rabobank donateurs .832	36.174	4.322
- Rabobank bedrijfsspaarrekening .385	200.233	231
- Kas	6.610	7.254
- Gelden onderweg	6.440	5.244
	<u>337.868</u>	<u>17.052</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

De kredietfaciliteit bedraagt € 250.000.

PASSIVA

In euro's

6. Eigen Vermogen

Egalisatiereserve exploitatiesubsidie

De egalisatiereserve exploitatiesubsidie is gevormd op grond van de Subsidieregeling VWS-subsidies. Het bedrag dat aan de egalisatiereserve wordt toegevoegd wordt berekend door het totaal van de met de gesubsidieerde activiteiten samenhangende baten, waaronder de vastgestelde instellingsubsidie en de gerealiseerde overige baten, te verminderen met de lasten van de gesubsidieerde activiteiten.

Deze uitkomst wordt vervolgens toegerekend naar rato van de vastgestelde instellingsubsidie en de in de ingediende begroting vermelde, met de gesubsidieerde activiteiten samenhangende overige baten.

Dotatie of onttrekking vindt plaats nadat definitieve vaststelling van de exploitatiesubsidie(s) door het Ministerie van VWS heeft plaatsgevonden.

Gerhardt en Mieke Meijer Educatiefonds

Stand per 1 januari

- Schenking:

- Besteding educatieve projecten

Stand per 31 december

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
	<u>1</u>	<u>1</u>
	322.474	375.284
	-	-
	<u>322.474</u>	<u>375.284</u>
	-159.440	52.810-
	<u>163.034</u>	<u>322.474</u>

De doelstelling van het fonds is door de schenker als volgt bepaald:

"Het organiseren van educatieve projecten t.b.v. jongeren op de basisschool en het voortgezet onderwijs".

In 2019 zijn de kosten van diverse educatieve activiteiten aan dit fonds onttrokken.

Leo-Salo-Leo fonds

Stand per 1 januari

- Schenking:

- Besteding educatieve projecten

Stand per 31 december

	-	-
	11.805	-
	<u>11.805</u>	-
	5.000	-
	<u>6.805</u>	-

De doelstelling van het fonds is door de schenker als volgt bepaald:

"Educatieve programma's, projecten en activiteiten te ontwikkelen in het Herinneringscentrum Kamp Westerbork voor bezoekers jonger dan 10 jaar".

In 2019 zijn de kosten van de gezinsroute aan dit fonds onttrokken.

Overige reserve

Stand 1 januari

- Resultaat boekjaar:

- Onttrekking egalisatiereserve exploitatiesubsidie

- Leo-Salo-Leo fonds

- Gerhardt en Mieke Meijer Educatiefonds

Stand 31 december

	12.282	65.532
	-379.093	106.060-
	<u>-366.811</u>	<u>40.528-</u>
	-	-
	6.805-	-
	159.440	52.810
	<u>-214.176</u>	<u>12.282</u>

PASSIVA

In euro's

31-12-2019 **31-12-2018**

7. Langlopende schulden

- Lease John Deere	17.982	-
- Lening Ministerie VWS	160.000	-
	<u>177.982</u>	<u>-</u>

Lease John Deere

Stand per 1 januari	-	-
Nieuwe verplichting aangegaan	30.225	-
Aflossing boekjaar	7.352	-
Stand per 31 december	<u>22.873</u>	<u>-</u>
Aflossing komend boekjaar	4.891	-
	<u>17.982</u>	<u>-</u>

Deze financiering ad € 30.225 is verstrekt ter financiering van een John Deere traktor. Aflossing vindt plaats over een periode van 5 jaar. Het rentepercentage bedraagt 0,09% vast tot en met 2024. De maandelijkse aflossing bedraagt € 426,50. Het aantal resterende termijnen bedraagt 55. Van het restant van de financiering per 31 december 2019 heeft een bedrag van nihil euro een looptijd langer dan vijf jaar.

Lening VWS

Stand per 1 januari	-	-
Dotatie/aflossing boekjaar	200.000	-
	<u>200.000</u>	<u>-</u>
Aflossing komend boekjaar	40.000	-
Stand per 31 december	<u>160.000</u>	<u>-</u>

Deze financiering ad € 200.000 is verstrekt ter verbetering van de liquiditeit door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Aflossing vindt plaats over een periode van 5 jaar. Het rentepercentage bedraagt 0%. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 40.000. Het aantal resterende termijnen bedraagt 5. Van het restant van de financiering per 31 december 2019 heeft een bedrag van nul euro een looptijd langer dan vijf jaar.

8. Kortlopende schulden

Aflossingsverplichtingen

- Lease John Deere	4.891	-
- Lening Ministerie VWS	40.000	-
	<u>44.891</u>	<u>-</u>

Rekening-courant kredietfaciliteit

- Rabobank rekening-courant .101	-	232.217
	<u>-</u>	<u>232.217</u>

Schulden aan leveranciers

	<u>164.646</u>	<u>102.965</u>
--	----------------	----------------

PASSIVA

In euro's

	<u>31-12-2019</u>	<u>31-12-2018</u>
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
- Loonheffing	<u>75.794</u>	<u>31.440</u>
Schulden terzake van pensioenen		
- Pensioenpremies	<u>18.166</u>	<u>16.743</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
- Te betalen diverse kosten	24.012	22.777
- Vakantiegeld	52.496	50.337
- Vakantiedagen	49.013	33.822
- Te betalen netto salarissen	319	-
- Te betalen accountantskosten	15.000	7.000
- Nog te betalen bedragen	25.000	56.300
- Vooruitontvangen subsidies	<u>163.046</u>	<u>8.617</u>
	<u>328.886</u>	<u>178.853</u>

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten

Subsidie

In het kader van afspraken voor de periode 2019-2021 is door het Ministerie van VWS de subsidie voor het Landelijk Steunpunt Gastsprekers (LSG) toegezegd, jaarlijks € 256.000.

Wij moeten deze subsidie jaarlijks aanvragen, uiterlijk op 1 oktober voor subsidie voor de uitvoering in het daarop volgende jaar.

Verplichtingen

- * Voor de huisvesting van de vrijwilliger uit Duitsland, die jaarlijks via Aktion Sühnezeichen Friedensdienste (ASF) werkzaamheden verricht voor het Landelijk Steunpunt Gastsprekers (LSG) wordt een appartement gehuurd in Groningen.
De kosten hiervan bedragen 677,55 per maand en is maandelijks opzegbaar.
- * Met Securitas loopt een abonnement voor Alarmopvolging voor een jaarlijks bedrag van € 542.
- * Met Engie is een service- en onderhoudsabonnement afgesloten voor een bedrag van € 12.254 exclusief BTW per jaar.
- * Van Veenman wordt een printer/copieerapparaat gehuurd voor een jaarlijks bedrag van € 1.452.
- * Met Asito is een schoonmaakcontract afgesloten voor een bedrag van € 2.733 per maand.
- * Met Claranet is een contract afgesloten m.b.t. de automatisering. Zij verzorgen het onderhoud, de wifi en wij leasen de hardware. De maandelijks kosten bedragen € 5.357.
- * Met Essent is een contract afgesloten tot 2021 voor het leveren van energie.

Gebeurtenissen na balansdatum

Corona-virus

De stichting heeft in het boekjaar 2020 te kampen met de gevolgen van het coronavirus. Dit heeft voor de rechtspersoon geresulteerd in een forse omzetsdaling en toename van additionele kosten. De bestuurder heeft deze situatie onderkend en heeft maatregelen genomen om deze situatie het hoofd te bieden. Zo zijn gebruik gemaakt van alle regelingen die de overheid heeft opengesteld om de gevolgen van de coronacrisis te reduceren. Daarnaast zijn er diverse scenario's doorberekend qua liquiditeit en zijn deze prognoses gedeeld met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de provincie Drenthe, de gemeente Midden-Drenthe en de Rabobank. Deze maatregelen zijn voor het bestuur reden om te vertrouwen op duurzame voorzetting van de ondernemingsactiviteiten. Derhalve is de jaarrekening opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Blauwe vlinder

Als gevolg van het niet doorgaan van een activiteit heeft Stichting Herinneringscentrum kamp Westerbork een claim ontvangen. Over de claim loopt momenteel een juridisch geschil waarvan de uitkomst onzeker is. Naar verwachting zal de uitstroom van middelen beperkt zijn.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

In euro's

	<u>31-12-2019</u>	<u>Begroting 2019</u>	<u>31-12-2018</u>
10. Baten			
Eigen middelen			
- Entreegelden	957.300	850.000	853.389
- Netto-omzet boeken, gidsen e.d.	73.342	80.000	72.529
- Overige baten	16.347	131.500	5.838
- Projecten	630.107	317.000	963.574
- Activiteiten	11.806	-	-
- Donaties en giften	124.729	195.000	140.668
- Nalatenschappen	2.000	-	1.000
	<u>1.815.631</u>	<u>1.573.500</u>	<u>2.036.998</u>
Subsidies			
- Subsidie Ministerie van VWS	568.153	560.000	555.547
- Subsidie gemeente Midden-Drenthe	2.042	60.000	2.042
- Subsidie provincie Drenthe	117.068	116.500	116.519
	<u>687.263</u>	<u>736.500</u>	<u>674.108</u>
Totale baten	<u>2.502.894</u>	<u>2.310.000</u>	<u>2.711.106</u>
11. Lonen en salarissen			
- Bruto lonen	1.248.469	1.313.000	1.205.785
- Mutatie vakantiedagenverplichting	15.191	-	2.296
- Mutatie vakantiegeldverplichting	2.159	-	630
	<u>1.265.819</u>	<u>1.313.000</u>	<u>1.208.711</u>
- Af: Ontvangen ziekengelduitkeringen	-31.202	-	-24.411
- Af: Ontvangen loonkostensubsidie	-18.972	-17.000	-17.840
- Af: Doorbelaste personeelskosten	-365.378	-236.000	-494.641
	<u>850.267</u>	<u>1.060.000</u>	<u>671.819</u>
12. Sociale lasten	194.683	184.000	177.559
13. Pensioenlasten	114.725	120.000	113.792
<u>Personeelsleden</u>			
Bij de stichting waren in 2019 gemiddeld 24,8 fte werkzaam (2018:25).			
14. Afschrijvingen			
- Afschrijvingen immateriële vaste activa	34.642	-	-
- Afschrijvingen materiële vaste activa	44.288	35.000	46.085
	<u>78.930</u>	<u>35.000</u>	<u>46.085</u>

In euro's

	<u>31-12-2019</u>	<u>Begroting 2019</u>	<u>31-12-2018</u>
<u>Overige bedrijfskosten</u>			
15. Overige personeelskosten			
- Ziektekostenverzekering	37.264	30.000	43.319
- Opleidingskosten	0	0	9.805
- Detachering	-	-	800
- Vrijwilligersvergoeding	42.714	30.000	35.334
- Bijeenkomsten/representatie	4.900	3.000	2.985
- Reis- en verblijfkosten	6.914	3.000	3.274
- Kosten arbodienst	3.650	3.500	3.538
- Reiskostenvergoedingen	34.311	5.000	45.401
- Uitzendkrachten	7.095	-	3.632
- Overige personeelskosten	42.851	25.500	32.641
	<u>179.699</u>	<u>100.000</u>	<u>180.729</u>

De inhuur van een nieuw secretariael-medewerker was niet voorzien (Uitzendkrachten).

Daarnaast was de uitruil van de 13de maand met de onbelaste vergoeding woon-werkverkeer niet meegenomen in de begroting (Reiskostenvergoedingen).

Onder de overige personeelskosten zijn de kosten meegenomen die gerelateerd zijn aan het afscheid van de voormalige directeur (€ 25.000).

Er zijn op 31 december 2019 79 vrijwilligers (2018: 80) betrokken bij HckW. Zij vertegenwoordigen ongeveer 16 fte. Indien de vrijwilligersvergoedingen zouden worden omgerekend naar loonkosten, zou dit een extra kostenpost betekenen van ongeveer € 335.000 (o.b.v. minimumloon).

16. Huisvestingskosten

- Energiekosten	54.914	40.000	52.228
- Onroerendezaakbelasting	14.091	14.000	16.695
- Schoonmaak	50.161	48.000	47.216
- Onderhoud onroerende zaak	9.707	13.000	11.345
- Bewakingskosten	5.228	3.000	4.022
- Huur opslagruimte	7.479	6.000	7.395
- Tuin/voorplein	3.742	3.000	2.258
- Museale apparatuur	1.727	1.000	1.105
- Installaties	20.103	15.000	19.748
- Verzekeringen	27.250	25.000	25.988
- Kampterrein	1.895	1.000	1.344
- Overige huisvestingskosten	7.472	7.000	6.315
- Doorbelaste huisvestingskosten	-22.733	-18.000	18.000-
	<u>181.036</u>	<u>158.000</u>	<u>177.659</u>

Ondanks de zeer warme zomer moest de CV ook in de zomer aan om de ruimtes te koelen.

In euro's

	31-12-2019	Begroting 2019	31-12-2018
17. PR-kosten			
- Reclame- en advertentiekosten	2.959	3.000	2.510
- Vrienden	636	1.000	117
- Public relation- en publicatiekosten	12.341	7.000	10.628
- Bezoekersmonitoring	1.200	5.000	5.063
- Getekend nieuws	12.097	17.000	15.258
- Presentatie	1.710	-	436
- Online marketing	6.836	8.000	11.481
- Overige kosten PR, marketing en publicaties	3.053	3.000	3.481
	40.832	44.000	48.974
18. Exploitatiekosten			
- Rijdend materieel	50.282	35.000	48.936
- Herdenking 4 mei	30.050	25.000	21.721
- Projecten	808.659	321.000	1.065.018
- Jaaractiviteiten	1.350	10.000	17.121
- Collectie	8.533	10.000	18.069
- Educatie	0	1.000	11.374
- Expositie	7.675	12.000	10.624
	906.549	414.000	1.192.863
19. Kantoorkosten			
- Kantoorartikelen	2.763	7.000	7.506
- Communicatiekosten	12.526	13.000	11.612
- Contributie en lidmaatschappen	11.104	7.000	8.312
- Automatiseringkosten	91.049	73.000	75.512
- Porto en verzendkosten	8.070	13.000	11.482
- Afboeking debiteuren	-	-	-2.132
- Drukwerk	6.841	5.000	4.726
	132.353	118.000	117.018
20. Algemene kosten			
- Accountantskosten	17.172	12.000	12.294
- Advies en juridische kosten	3.746	-	7.325
- Betalingsverschillen	-205	-	19
- Kosten loonadministratie	5.700	5.000	5.297
- Overige algemene kosten	-	1.000	1.048
	26.413	18.000	25.983

A.g.v. de professionalisering van het IT landschap zijn de automatiseringskosten toegenomen t.o.v. de begroting.

De kosten voor de controle 2019 zijn hoger dan begroot omdat er een nieuwe accountant is aangesteld.

Daarnaast is er sprake van meerwerk over het boekjaar 2018.

In euro's

	<u>31-12-2019</u>	Begroting <u>2019</u>	<u>31-12-2018</u>
21. Financiële baten en lasten			
- Rentebaten rekening courant	-334	-	-621
- Rentebaten bank	-	-	-6
- Betaalde rente pensioenschuld	-	1.000	1.100
- Betaalde rente lease	420	-	-
- Betaalde bankkosten	16.974	8.000	11.402
	<u>17.060</u>	<u>9.000</u>	<u>11.875</u>
 Gerhardt en Mieke Meijer educatiefonds			
- Onttrekkingen boekjaar	<u>159.440</u>	<u>50.000</u>	<u>52.810</u>

Bezoldiging directie 2019

De Raad van Toezicht van stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld.

Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd.

De laatste evaluatie was in 2019 bij de benoemingsprocedure voor een nieuwe directeur.

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork de CAO sociaalwerk.

Op 30 juni 2019 is Dirk Mulder als directeur van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork met pensioen gegaan. Zijn opvolger is Gerdien Verschoor.

	G. Verschoor bestuurder	D. Mulder bestuurder
Dienstverband		
- aard	onbepaald	onbepaald
- uren (voltijds werkweek)	36	36
- parttime percentage	100%	100%
- periode	1 juli t/m 31 dec 2019	1 jan t/m 30 juni 2019
Bezoldiging (in euro's)		
- bruto loon	43.981	55.850
- vakantiegeld	-	9.548
- eindejaarsuitkering	3.703	5.578
- Nog te betalen bedrag	-	25.000
Totaal jaarinkomen	<u>47.684</u>	<u>95.976</u>
Afdracht pensioenfonds PFZW	<u>10.531</u>	<u>11.311</u>

Honoraria Raad van Toezicht

In 2019 heeft alleen het lid van de Raad van Toezicht, de heer F. Mouw een reiskostenvergoeding ontvangen. Het belastbare deel van deze onkostenvergoeding over 2019 is € 216.